

Кыргызстандын төкмө ақындары жана төкмө ақындар кoomу
«Айтыш төкмөчүлүк өнөрү» көп улуттуу номинациялык сунуштоону даярдоого
катышкандыгы жана аны 2014-жылы ЮНЕСКОнун материалдык эмес маданий
мурастарын коргоо жөнүндө Конвенциясынын Өкмөттор аралык қомитетинин адамзат
материалдык эмес маданий мурастарынын Репрезентативдүү тизмесине киргизүү
мүмкүнчүлүгүнө макулдугунун билдириүүсү 9285

Statement of the community of tokmo-akyn's, performers of the Aitysh of Kyrgyzstan, of their participation in process of elaboration of the multinational nomination "Aitysh – art of improvisation", with the consent for its possible inscription in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity by the Intergovernmental Committee of the UNESCO Convention for the Safeguarding Intangible Cultural Heritage in 2014

Demande de la communauté des tékmé-aityché, des exécutants de l'Aityche au Kirghizstan de leur participation en process d'élaboration de la demande multinationale de nomination « Aityche – l'art de l'improvisation » et avec l'accord de son introduction possible à la Liste Représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'humanité du Comité Intergouvernemental de la Convention du sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel de l'humanité de l'UNESCO en 2014

Биз, төкмө ақындар Айтыш салттуу өнөрүн сактоо, өнүктүрүү, кенири жайылтуу жана келечек муундарга жеткирүү боюнча иш алып барган төкмө ақындар «Айтыш төкмөчүлүк өнөрү» көп улуттуу номинациялык сунуштоону иштеп чыгууга жигердүү катышып, төмөнкүлөрдү белгилейбиз:

We, the community of tokmo-akyn's of Kyrgyzstan, performers of the Aitysh, who are engaged in safeguarding and promotion of the traditional knowledge to execute the Aitysh, who are actively participated in elaboration and preparation of the nomination file, declare the following:

Nous, la communauté des tékmé-aitychés du Kirghizstan, exécutants de l'Aityche, qui s'occupe de sauvegarde de la culture traditionnelle pour exécuter l'Aityche, qu'avait activement participé à l'élaboration et à la préparation de la nomination de l'Aityche, déclarons:

1. Ушул номинацияны иштеп чыгуу жана даярдоодо биз материалдык эмес маданий мурастарды коргоо жөнүндө улуттук программаны эске алдык.

That we have participated in the preparation and have put our efforts into the development of the nomination, taking into account the national plan for the safeguarding of intangible cultural heritage.

Que, nous avons participé à la préparation de la nomination et nous avons mis tous nos efforts à son élaboration, vu qu'il y a le plan national du sauvegarde du patrimoine culturel immatériel.

2. Биз сунушталган номинациянын мазмунун толук түшүнөбүз жана ушунун негизинде аталган номинацияны ЮНЕСКОнун Адамзат материалдык эмес маданий мурастарынын Репрезентативдүү тизмесине киргизүү мүмкүнчүлүгүнө макулдугубузду беребиз.

That we fully understand the contents of the submitted nomination and we express our consent with this declared nomination, which is to be submitted for its possible inscription in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

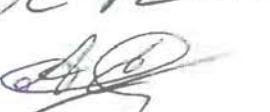
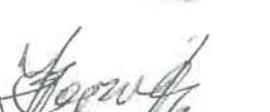
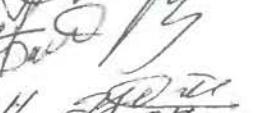
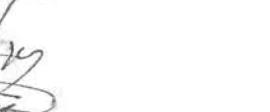
Avec cela, nous comprenons pleinement le contenu de la nomination demandée et nous approuvons cette nomination, quelle sera présentée à l'introduction possible à la Liste Représenteive du Patrimoine Culturel Immatériel.

3. Айтыш салттуу өнөрүн сактоо, өнүктүрүү жана жайылтуу боюнча мамлекеттик жана мамлекеттик эмес органдар менен биргеликте кызматташып, иш алып барууга өзүбүздүн макулдүгүбүздү билдирибиз.

That we also express our willingness to cooperate and collaborate with both state and non-state actors in the development of the conservation and advocacy of the traditional art - Aitysh.

En outre, nous convenons, que nous allons faire la coopération et travailler ensemble avec les organisations gouvernementales et non-gouvernementales pour le développement de la stratégie de sauvegarde et de la propagande de l'art - Aityche.

Бишкек, Кыргыз Республикасы, 11-март, 2013-ж./Bishkek, Kyrgyz Republic, March 11, 2013/Bichkek, République Kirghize, le 11 Mars

Кадырбек Бейшенов Токмо акын
Абильбек Маромов Токмо акын
Ниязбек Чубакалиев Токмо акын
Борч Акимов Токмо акын
Жасанбек Сембеков Жасанбек ахыр
Куреанбек Нурматов Токмо акын
Жолбек Женсай Учур. ТСКМЕСКИН
Назарбек Балыктек токмо акын
Жарланбек Торобек Токмо Акын
Жиенбек Широков Токмо акын
Рубат Түркешов Токмо акын
Шүрөт Исламов Токмо акын
Алжанбек Кодирбеков Токмо акын
Сайынбек Нурулбек учуру токмо акын
Акнолайтой Канатбек учуру Токмо Акын

Эшебек Сианасаев - КР шадарсанда
Эшебек сизарғын шашер, токис акын.

Айнур, Исаев, Мажебек - беке ахыр
Молдубаев Жапаров - токис акын

Айнур
Исаев
Жапаров
Молдубаев

Канжесево Жапар - токис акын

Канжесево

Узунев Мансат - токис акын

Узунев

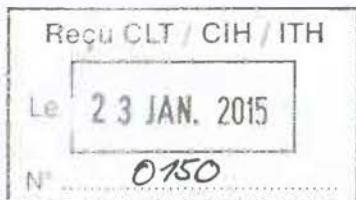
Болбонбаев Азатай - токис акын

Азатай

Токтобеков Желдин - токис акын

Желдин

Letter of consent

I, Munduzbek Usupbek uulu, as a *tökmö akyn* devoted to transmit the art of *Aitysh* to the future generations, herewith provide my support and consent for the *Aitysh* art, the summit of the Kyrgyz intellectual and cultural heritage, to be considered for inscription on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity as a great art of the Kyrgyz and Kazakh.

It is my pleasure to state that the art of *Aitysh* is becoming more and more popular these days among people of various age categories. Most importantly, increasing interest of the younger generation – youth throughout the territory of the country – has proved our efforts to be fruitful in the popularization of this artistic tradition. In many places across Kyrgyzstan *Aitysh* schools (courses) are open to help the students to be introduced to this art of word and master one of the highest forms of intellectual and artistic expression.

As part of the formal and informal education process, very often schools invite contemporary *tökmö akyns* to perform during classes and related school events, while at home these performances are available to watch on TV and live during family and community celebrations.

Munduzbek Usupbek uulu
tökmö akyn
[signed]

Үчүнде көп ишеним биңдүрсөм:

Мен токиш акын Чүлбек үзүү Мундузбек, Німешін споруди, көңгөр жүнделарна жеткүрүү шана откорул берүү болонча иш айып баррак токиш акын камарод, Німешін споруди ЮНЕСКО нун, адамзат материел-дөк эмис маданиян чунастарданын түзүлүштөө кириллүү мирикуччукчуканын макулдуччидү бергөм.

Көргөз эмисин руханий мурасонын түүнчүсү балык Німешін споруди Көргөз-ка-закт атаман камтаматуну көздөм.

Бүрүнкү күндө Німеші, акындык спорудиң оркунбор, күнбөгү күнде, жи арасоңда, езгөгө маиттар арасоңда чөз популардучукка жана баштагандай күбандурбай көйбайт.

Дикобурдук көнөмдөн жерлеринде атайдын аюштап акындык шана айтши споруди чүрөнүү чүнгү аюштап ишкемдердө каалдоочуар келип аракеттесе болот. Бишүү берүү шайлаарна шана аярга тишиштүү жерлерде акындардын чакарын, бишүү айып шайландарга бул ојорду корсостул, аяргодук көзактюрүү, Гөче аркодуу чакародоруу, аркандаи дөңгөлдердө бул споруда күбө болчуу. Бүрүнкү шайттарда оң таасиүүн тишиштөм жөн ишеним.

Токиш акын

Чүлбек үзүү Мундузбек

Чүл

Letter of consent

I, Jyldyzbek Törökanov , am a *tökmö akyn* and herewith on behalf of our community I provide my consent for the *Aitysh* art to be considered for inscription on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity as a great art of the Kyrgyz and Kazakh.

In the Kyrgyz tradition, proper usage and mastering of the art of word was considered among the brightest talents. High level of mastery of words and rich Kyrgyz expressions allows the *tökmö akyn* to speak the very heart of any issue in an elegant composition form. During Aitysh it becomes especially interesting to observe the verbal competition performed with a highest form of respect and accuracy thanks to the talented verbal articulation. Aitysh art has long been practiced to praise the spirits, to revitalize the mind, to inspire and respect. However, the main point of this artistic tradition remains to speak the truth, searching and balancing around the concept of what is common good for all. Pearls of verbal communication are employed during competitions in one of the most elegant forms of verbal artistry and recitals of wisdom. Centuries of Kyrgyz traditional skills and cosmic wisdom accumulated throughout its long history are reflected in these lines of *Aitysh*, which have affected the formation of outstanding personalities with cosmopolitan ideas and leaders with broad vision in the history of the country.

Jyldyzbek Törökanov

tökmö akyn

[signed]

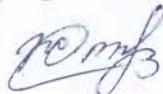
Күнүл жөнөңдөң балшырысы

Мен, төсөт аның Қанчидук Торокашов күмеш
макомында оторук 1016 саяндағы Ақындардың маданият-
тың змес шағындық мұрзабарлық Рекреациялық туриз-
мде Қарынг - көзак әмбап улуттук оторукта қолданылған
шалыптушы дарелі.

Ақындардың сезо-жылдың балшыры жынышкілдүйнен
тарзаның бирик батары жетекшелікке сөзген. Жарық
тапшылыш болынан түнде негізделінген балшыр, оғзора
айтын үбенінде сүздөрдүң орду сезінеді, сөзіңіз шекең
сөнгөнде бүлгүсүр ақында оторуктың балшыры сезінен
жасаған жаңа жарық мәдени мемлекеттік майданынан
корсетілі, мөнде ақындар танылғаннан жаисеңдайт.
Моңтогон шындары болып айттың отору ағамбеттоғында
тұрғындауды, балшыдороғо, жеке-жеке мемлекеттікке
менең сүкітінің хасын сені - үрлемдікте, сандықтан
нұдоғоғ Тарбиецілік. Ақындардың айтқаны сезін-
Тарниңде қарынгыдан көмештік сөзендей, әзірле-
балына, жағасаң дауда отын сақтасын сезінен
саң-сонашын егеркесіндең көмілдіріледі.
Ақындың отор, айттың сөзін Қарынгыдан жынышкілдүйнен
шалыптушы дареліндең көзінде амбаптың сезін-
енең көзүн көзеді.

Ресми аны

Рынчидук Торокашов

Letter of consent

Acknowledging the significance of the *Aitysh*, *Aitys* for the Kyrgyz and Kazakh, as well as its universal value, and understanding the timeliness of this artistic tradition, I am pleased to express the consent and provide support on behalf of our community for the nomination of *Aitysh* element to be considered for inscription on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity as a great artistic tradition of the Kyrgyz and Kazakh.

The Kyrgyz are well known for their warm hospitality. The many gatherings within the communities had the performances of the *tökmö akyn* – poet improvisators as the core part of the agenda, as not a single detail could escape bright intelligence and precise, sharp expressions of the poet with regards to the given situation. This centuries-old tradition of the Kyrgyz continues to live until the modern times as many of the modern gatherings and celebrations include the performances of the invited *tökmö akyn* – poet improvisators both on the official and family level. This tradition of hospitality rests upon mutual respect, including respect for those whose cultural values may differ, which is why the art of *Aitysh* is of significant value both on the national and universal level.

Töröbek Jyrgalbekov

tökmö akyn

[signed]

Түнгі кем менен биңдүрді.

Мен, мояш дағы Народы Мирзалиевсаб Айнолда
Әкесінде Нұрбек Құл жөндиңдегі тиес мәдений
жыржаралық музейсінде күргизгүй аудио-видео-
архив шаржидук берген.

Эмбиз дүйнегінде оның салынудың жаңадан
білінчігүй. Өзінен дағынан көннөңдең мәдени
жыржаралық шынын орган, күрг, бүрек тектен енделген
шебер тәңгіл көрсет асса, ғана жаңа маңызды
асса айнали көрсеткіл білдір. Негізгінде көмегінде
көрсеткіл ажыратқан бүлшілдік күнде ғана
санасын төмөн, шағындырылған мөннөңде жаңа, сәйкес
әзірлек жүрге жаңа мәдени, өз көздей дүккәнде өткізумен
шаржидарға тиес күннөңде аз жаңа пакеттер мен кимдер.

Негізгінде біл мәдениндең күннөңде, ажырат асса
шашелештік күннөңде бірнеше салынудың жаңадан
шашелештік мәссо түрлерін тиес біл мәдениндең күннөңде
жаңа, әзірлек жүрге жаңа күннөңде аз жаңа пакеттер
өткізумен.

Пакет асса

Народы Мирзалиевсаб

Мәс

Letter of consent

Many years of mastering the art of *Aitysh* since 1987 allowed me to practice this artistic tradition. Generally, *Aitysh* is not limited to the Aitysh community alone, it is also widely acknowledged and treasured by the general public in Kyrgyzstan as a precious tradition transmitted from our ancestors to generations, as it carries within the elements of national phisolosophy of life based on on the milennial wisdom to lead a peaceful and respectful existence. On behalf of our community, I am happy to provide herewith our consent and full support for the *Aitysh-art of imprivisation* nomination of the Kyrgyz and Kazakh to be considered for recognition as an enriching and intrinsic part of the ICH.

Amantai Kutmanameyev (Sargashka)

tökmö akyn

[signed]

Менниң Биіндергүй ісімдегі:

Мен, Токтөев атындағы Нұржан
Кеңешев (Сарғашка) 1987 жыл

Дар Әрдең үшінші оқорғы арқасын
көзак-көркін арасында сізге
басад, ғерсе, Сенат үргар санды-
саңда көлең келді.

Міндеттес қолданылады соңын ҚОҢҒҚО
бұрын көбінесе дүниә шарының
жетекшілік таңын үзүп отынған болған
Іса аудандындағы Әрдең

Токтөев атын
Абділхан Нұржанов

Шар

Letter of consent

Our community recognizes the art of *Aitysh* as a great heritage of the Kyrgyz people. As a *tökmö akyn*, who has been practising this artistic craft since 2001, I am, Azamat Bolgonbaev proud to speak on behalf of our community in support of the nomination of *Aitysh* for the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity as a great tradition of the Kyrgyz and Kazakh.

Azamat Bolgonbaev

tökmö akyn

[signed]

Чында кат менен ғылдайрам!

Мен, токиев оқын Азизат Болгонбас 2001-жылдан

Төртін ойтын отарынан сұрапашыл келе жатам.

Айтын отарың қырғыз айниң үзүү шурасы болғандыктан
Айтын Номинациясын ЮНЕСКО-ның Аудиозапись
материялык әмбес мадений шурасының
Репрезентативтүүчүү музейине Қырғыз-Көзөк айни
үзүү отарын қалтташып жакын дүрүмдүү барем.

Токиев оқын

Азизат Болгонбас

